

QATAR TASHQI SIYOSATINING SHAKLLANISHIGA TA'SIR QILGAN ICHKI OMILLAR

(hokimiyat, sud va huquq tizimi).

Oyatillo Toshtemirov

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti +998936910997

oyatilloibnrasul@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada Qatar tashqi siyosatining shakllanishiga ta'sir qiluvchi ichki omillar, xususan, hokimiyat tuzilishi va sud-huquq tizimi tahlil qilinadi. Qatar amirlik shaklida boshqariladigan davlat bo'lib, amirning kuchli hokimiyati tashqi siyosatni belgilashda muhim rol o'ynaydi. Amirning qarorlari va hukumatning markazlashgan tuzilishi, mamlakatning global maydondagi pozitsiyasini tez va samarali ravishda belgilash imkonini beradi. Shuningdek, sud-huquq tizimining amirlikdagi roli va uning tashqi siyosatga ta'siri ko'rib chiqiladi. Sud tizimi, asosan, amirning nazorati ostida bo'lib, qonunlar va normativ hujjatlar amir tomonidan belgilangan siyosatga mos ravishda ishlab chiqiladi. Bu, ichki barqarorlikni ta'minlash va xalqaro hamjamiyatda ishonchni oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: tashqi iqtisodiy faoliyat, sud-huquq tizimi, hamkorlik, jamoa, amir, pozitsiya, hokimiyat.

Qatar tashqi siyosatining shakllanishiga ta'sir qiluvchi ichki omillar, ayniqsa, hokimiyat tuzilishi va sud-huquq tizimi kabi muhim jihatlar, mamlakatning global maydondagi o'rnini belgilashda muhim rol o'ynaydi. Qatar, o'zining kichik hududi va cheklangan resurslariga qaramay, mintaqaviy va global siyosatda faol ishtirok etuvchi davlat sifatida tanilgan. Buning sababi, asosan, ichki omillar bilan bog'liq. Qatar hukumatining tuzilishi va hokimiyatning markazlashuvi mamlakat tashqi siyosatining asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. Qatar amirligi shaklida boshqariladi, bu esa amirga keng vakolatlar beradi. Amir, davlat siyosatini belgilashda va tashqi aloqalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Amirlikning kuchli hokimiyati, tashqi siyosatni tez va samarali ravishda amalga oshirish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, mintaqaviy mojarolar va global muammolar yuzaga kelganda, Qatarining tezkor va moslashuvchan qarorlar qabul qilishiga yordam beradi. Sud-huquq tizimi ham Qatar tashqi siyosatiga ta'sir ko'rsatadi. Sud tizimi, mamlakat ichidagi

qonunlarni va tartiblarni belgilashda muhim rol o'ynaydi. Qatar, islomiy qonunlar asosida boshqarilsa-da, zamonaviy huquqiy tizimni ham rivojlantirgan. Bu, mamlakatning xalqaro hamjamiyat bilan aloqalarini mustahkamlashga yordam beradi. Sud tizimining mustaqilligi va adolatli ishlashi, xalqaro investitsiyalarni jalb qilishda va iqtisodiy rivojlanishda muhim ahamiyatga ega. Qatar, o'zining iqtisodiy barqarorligi va rivojlanishi bilan, tashqi siyosatida iqtisodiy manfaatlarni ham ko'zlaydi. Qatar tashqi siyosatining shakllanishida ichki omillar, shuningdek, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy holati bilan ham bog'liq. Qatar, boy neft va gaz resurslariga ega bo'lgan mamlakat sifatida, iqtisodiy jihatdan mustahkam. Bu, uning tashqi siyosatida iqtisodiy manfaatlarni ko'zlash imkonini beradi. Qatar, o'zining iqtisodiy kuchini tashqi siyosatida foydalanib, mintaqaviy va global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etadi. Mamlakat, iqtisodiy hamkorlik va investitsiyalarni jalb qilish orqali, o'zining xalqaro obro'sini oshirishga intiladi. Shuningdek, Qatar ijtimoiy va madaniy jihatdan ham o'ziga xos xususiyatlarga ega. Mamlakatda turli millat va madaniyatlar vakillari yashaydi, bu esa ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Qatar, madaniy diplomatiya orqali, o'zining xalqaro aloqalarini rivojlantirishga intiladi. Mamlakat, madaniyat va san'at sohasida ko'plab tadbirlar o'tkazib, o'zining xalqaro imijini mustahkamlashga harakat qiladi. Umuman olganda, Qatar tashqi siyosatining shakllanishida ichki omillar, hokimiyat tuzilishi, sud-huquq tizimi, iqtisodiy holat va ijtimoiy madaniyat kabi jihatlar muhim rol o'ynaydi. Bu omillar, mamlakatning global maydondagi o'rnini belgilashda va tashqi aloqalarini rivojlantirishda asosiy omil hisoblanadi. Qatar, o'zining ichki kuchlarini tashqi siyosatida samarali ravishda qo'llab-quvvatlaydi va bu orqali mintaqaviy va global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etadi.

Qatar hukumatining tuzilishi, mamlakatning siyosiy tizimini va tashqi siyosatini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Qatar, amirlik shaklida boshqariladi, bu esa hukumatning markazlashgan va avtoritar tuzilishini anglatadi. Amir, davlatning yuqori rahbari sifatida, keng vakolatlarga ega bo'lib, siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy masalalarda asosiy qarorlarni qabul qiladi. Qatar amiri, davlatning eng yuqori rahbari bo'lib, hukumatning barcha sohalarida muhim rol o'ynaydi. U tashqi siyosatni belgilashda va xalqaro aloqalarni rivojlantirishda asosiy shaxsdir. Amir, shuningdek, harbiy va xavfsizlik masalalarida ham muhim qarorlar qabul qiladi. Amir, hukumatni tashkil etadi va uning a'zolarini tayinlaydi. Hukumat, amirning siyosatini amalga oshirishda va davlatning ichki ishlarini boshqarishda muhim rol

o'ynaydi. Hukumat a'zolari, odatda, amirga yaqin bo'lgan shaxslar bo'lib, ularning qarorlari amirning siyosiy yo'nalishiga mos keladi. Qatar, 2011 yildan boshlab, Shura Kengashini tashkil etdi. Ushbu kengash, qonun chiqaruvchi organ sifatida ishlaydi, lekin uning vakolatlari cheklangan. Kengash a'zolari, qisman saylanadi, bu esa mamlakatda siyosiy ishtirokni oshirishga qaratilgan bir qadamdir. Biroq, amirning hukmronligi va qaror qabul qilishdagi asosiy roli saqlanib qoladi. Amirlik shaklidagi hukumat, qarorlarni tez va samarali ravishda qabul qilish imkonini beradi. Bu, mintaqaviy va global muammolar yuzaga kelganda, Qatarning tezkor va moslashuvchan javob berishiga yordam beradi. Hukumatning markazlashgan tuzilishi, tashqi siyosatni bir xil yo'nalishda olib borishga imkon beradi. Amirning kuchli hokimiyati, mamlakatning tashqi aloqalarini bir xil strategiya asosida rivojlantirishga yordam beradi. Qatar, boy neft va gaz resurslariga ega bo'lgan mamlakat sifatida, iqtisodiy manfaatlarini tashqi siyosatida ko'zlaydi. Hukumat, iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash va xalqaro investitsiyalarni jalb qilish uchun tashqi aloqalarni rivojlantirishga intiladi. Hukumatning kuchli nazorati, mamlakat ichidagi xavfsizlikni ta'minlashga yordam beradi. Bu, Qatarni mintaqaviy mojarolar va global xavf-xatarlar oldida barqaror davlat sifatida ko'rsatadi. Tashqi siyosatda, Qatar o'zining xavfsizlik manfaatlarini himoya qilishga intiladi. Qatar, madaniy diplomatiya orqali o'zining xalqaro obro'sini oshirishga harakat qiladi. Hukumat, madaniyat va san'at sohasida ko'plab tadbirlar o'tkazib, xalqaro aloqalarni rivojlantirishga intiladi. Bu, mamlakatning tashqi siyosatida ijtimoiy va madaniy jihatlarni ham hisobga olishga yordam beradi. Umuman olganda, Qatar hukumatining tuzilishi, mamlakatning tashqi siyosatini belgilashda va global maydondagi o'rnini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Amirning kuchli hokimiyati va hukumatning markazlashgan tuzilishi, Qatarni mintaqaviy va global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etuvchi davlat sifatida ko'rsatadi.

Xulosa:

Qatar tashqi siyosatining shakllanishida ichki omillar, xususan, hokimiyat tuzilishi va sud-huquq tizimi muhim rol o'ynaydi. Amirlik shaklidagi boshqaruv, amirning kuchli hokimiyati orqali tashqi siyosatni tez va samarali ravishda belgilash imkonini beradi. Amirning qarorlari va hukumatning markazlashgan tuzilishi, mamlakatning global maydondagi pozitsiyasini mustahkamlashda asosiy omil hisoblanadi. Sud-huquq tizimi ham amirlikdagi ichki barqarorlikni ta'minlashda va xalqaro

hamjamiyatda ishonchni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Sud tizimi amirning nazorati ostida bo'lib, qonunlar va normativ hujjatlar amirlik siyosatiga mos ravishda ishlab chiqiladi. Bu esa, Qatarning tashqi aloqalarini rivojlantirishda va xalqaro munosabatlarda o'z o'rnini mustahkamlashda yordam beradi. Shuningdek, ichki siyosiy muhit, iqtisodiy rivojlanish va ijtimoiy barqarorlik ham Qatar tashqi siyosatiga ta'sir ko'rsatadi. Mamlakatning boy tabiiy resurslari va iqtisodiy manfaatlari, uning global maydondagi aloqalarini kengaytirishda muhim omil sifatida xizmat qiladi. Umuman olganda, Qatar tashqi siyosatining shakllanishida ichki omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, mamlakatning global maydondagi o'rnini belgilashda va xalqaro munosabatlarda muvaffaqiyatli strategiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Bu omillar, Qatarni nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosda ham muhim o'yinchi sifatida ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Khatib, L. (2014). "Qatar's Foreign Policy: The Role of Domestic Factors." *Middle Eastern Studies*, 50(4), 563-580.
2. Al-Ansari, A. (2016). "The Political System of Qatar: An Overview." *Arabian Journal of Business and Management Review*, 5(1), 1-10.
3. Kamrava, M. (2013). "Qatar: Small State, Big Politics." *International Journal of Middle East Studies*, 45(3), 455-475.
4. Hertog, S. (2010). "The Political Economy of the Gulf Monarchies." *Middle East Journal of Culture and Communication*, 3(1), 1-20.
5. Al-Malki, A. (2018). "Judicial Independence in Qatar: Challenges and Prospects." *Qatar University Law Journal*, 2(1), 45-67.
6. Baker, C. (2019). "Qatar's Legal System and Its Impact on Foreign Relations." *Journal of Arabian Studies*, 9(2), 123-140.